

Redogörelse till riksdagen 2019/20:RR1

Riksrevisionens årsredovisning för 2019

Till riksdagen

Riksrevisionen överlämnar härmed Riksrevisionens årsredovisning för 2019.
Årsredovisningen beslutades den 14 februari 2020 av Stefan Lundgren.

Stockholm den 14 februari 2020

Stefan Lundgren

riksrevisor med administrativt ansvar

Beslut, intygande och underskrift

Riksrevisorn med administrativt ansvar fattar beslut om Riksrevisionens årsredovisning enligt 4 a § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Stockholm den 14 februari 2020

Stefan Lundgren

riksrevisor med administrativt ansvar

Innehållsförteckning

Till riksdagen	1
Beslut, intygande och underskrift	2
Förord	4
Om Riksrevisionen	6
Uppgift	6
Organisation och ledning.....	6
Intern styrning och kontroll	7
Resultatredovisning	8
Ekonomisk översikt.....	8
Årlig revision.....	11
Effektivitetsrevision	17
Nationellt revisionsorgan	22
Internationellt utvecklingssamarbete	25
Kompetensförsörjning	29
Finansiell redovisning.....	35
Sammanställning över väsentliga uppgifter.....	35
Resultaträkning.....	37
Balansräkning.....	38
Anslagsredovisning	40
Tilläggsupplysningar och noter	41
Uppgifter om ledande befattningshavare	52
<i>Bilaga</i>	
Publicerade granskningsrapporter 2019 per utskott och inriktning.....	55

Förord

Riksrevisionen är en del av riksdagens kontrollmakt. Genom en oberoende granskning ska vi bidra till att offentliga medel används ändamålsenligt och effektivt. Därigenom främjar vi legitimiteten hos och tilliten till statlig verksamhet.

Jag och riksrevisor Helena Lindberg kan se tillbaka på ett 2019 där myndigheten presterade enligt sin uppgift och med goda resultat.

Effektivitetsrevisionen publicerade 39 granskningsrapporter under året, vilket är det högsta antalet sedan Riksrevisionen bildades. Rapporterna behandlade områden som berörde samtliga utskott i riksdagen. Vi bedömer att granskningarna under 2019 sammantaget levde upp till bredden i lagens krav och motsvarade inriktningen i granskningsplanen. För att säkerställa och höja kvaliteten ytterligare såväl i granskningsarbetet som i rapporterna har vi under året utvecklat processen för effektivitetsrevision. Effektivitetsrevisionen har även varit i fokus för det fortsatta arbetet med att införa klarspråk i myndighetens verksamhet.

Den årliga revisionen har slutfört revisionen av myndigheternas årsredovisningar för 2018 med god kvalitet. Totalt lämnade vi 231 revisionsberättelser¹, samtliga i tid.

I granskningsplanen 2019/20 beskrivs granskningens inriktning för såväl årlig revision som effektivitetsrevision utifrån en gemensam riskmodell med fyra huvudsakliga risker för staten. Jag och Helena bedömer att den gemensamma modellen bidrar till att vi kan förmedla en samlad bild av Riksrevisionens pågående och planerade granskning.

Riksrevisionens uppföljningsrapport har utvecklats för att på ett bättre sätt kunna ge en samlad bedömning av granskningsverksamhetens resultat. Uppföljningsrapporten för 2019 visar bland annat i vilken utsträckning myndigheterna har vidtagit åtgärder i enlighet med rekommendationer i den årliga revisionens granskning för 2017. Vi kan konstatera att rekommendationerna har fått god effekt hos myndigheterna, som helt eller delvis har vidtagit åtgärder för 73 av 100 rekommendationer.

Inom vårt internationella uppdrag har Riksrevisionen företrätt Sverige som det nationella revisionsorganet och bedrivit internationellt utvecklingssamarbete inom ramen för målen för svensk biståndspolitik. Utvecklingssamarbetet har i huvudsak löpt på enligt plan och med något högre aktivitetsnivå än 2018.

När det gäller våra interna processer har vi under året bland annat stärkt säkerhetsarbetet genom att rekrytera en säkerhetschef, förtydligat kravställningen inom säkerhetsområdet och genomfört en övergång till säkrare konfiguration i arbetsdatorerna.

¹ Revisionen av varje årsredovisning avslutas med att vi lämnar en revisionsberättelse.

Riksrevisionen behöver även förhålla sig till den pågående digitala transformationen, eftersom den påverkar förutsättningarna för hur vi granskar, vad vi granskar, hur vi arbetar, vilken kompetens vi behöver och hur vi kommunicerar. Under året har vi därför påbörjat en långsiktig satsning för att effektivisera och modernisera våra arbetssätt med hjälp av digitalisering.

En annan viktig händelse under året är att vi ingått avtal om att hyra nya lokaler för verksamheten i Stockholm. Förberedelserna pågår inför flytten under hösten 2020.

Slutligen var det ekonomiska läget temporärt ansträngt under årets andra hälft. Besparingsåtgärder och omprioriteringar resulterade dock i en ekonomi i balans vid utgången av året, utan betydande konsekvenser för verksamhetens genomförande.

Stefan Lundgren

riksrevisor med administrativt ansvar

Om Riksrevisionen

Uppgift

Riksrevisionen är en del av riksdagens kontrollmakt och har i uppgift att granska det statliga åtagandet. Av regeringsformen framgår att en riksrevisor självständigt, med beaktande av de bestämmelser som finns i lag, beslutar vad som ska granskas, hur granskningen ska bedrivas och om slutsatserna av sin granskning.² Granskningen bedrivs genom årlig revision och effektivitetsrevision.

Granskningens omfattning och inriktning beskrivs i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. Effektivitetsrevisionens granskning ska bland annat främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. Vidare har Riksrevisionen till uppgift att granska årsredovisningar och bedöma om redovisningen är tillförlitlig, räkenskaperna rättvisande samt – med vissa undantag – om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut.

I uppgiften ingår också att företräda Sverige som det nationella revisionsorganet³. I internationella sammanhang medverkar Riksrevisionen i det globala samarbetet mellan statliga revisionsmyndigheter genom att bland annat bidra till att stärka revisionens roll och dess bidrag till upprätthållandet av demokratiska värden.

En annan del av Riksrevisionens uppgift är att bedriva internationellt utvecklingssamarbete.⁴ Syftet är att stödja utvecklingen av oberoende och professionella nationella revisionsorgan, bidra till utvecklingen av demokrati samt att stärka parlamentens kontrollmakt i samarbetsländerna.

Organisation och ledning

Riksrevisorernas ansvar och uppgifter framgår bland annat av 13 kap. 7–9 §§ regeringsformen, lagen om revision av statlig verksamhet m.m. och lagen med instruktion för Riksrevisionen. En av riksrevisorerna är utsedd till riksrevisor med administrativt ansvar och svarar för den administrativa ledningen av myndigheten genom att se till att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt och att myndigheten hushållar väl med statens medel.

Sedan september 2018 har Riksrevisionen två riksrevisorer, och i avvaktan på riksdagens ställningstagande till hur ledningsstrukturen ska se ut framöver har ingen tredje riksrevisor tillsatts.

Myndigheten har kontor på tre orter i Sverige: Stockholm, Uppsala och Jönköping.

² Se 13 kap. 7 § regeringsformen.

³ Se 21 § lagen med instruktion för Riksrevisionen.

⁴ Se 22 § lagen med instruktion för Riksrevisionen.

Intern styrning och kontroll

Enligt lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter ska Riksrevisionens ledning säkerställa att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt och i anslutning till underskriften i årsredovisningen lämna ett intygande om den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Det är riksrevisorn med administrativt ansvar som i samband med undertecknandet av årsredovisningen gör en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen är betryggande inom myndigheten. Underlag till denna bedömning är såväl det löpande arbetet med riskhantering inom ramen för den ordinarie planerings- och uppföljningsprocessen som en avstämning med ledningsgruppen i samband med årsredovisningens framtagning.

Riksrevisionens ledning genomförde under januari 2019 en riskanalys för att identifiera risker och brister som på en övergripande nivå kan påverka förmågan att bedriva verksamheten på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt hushålla väl med statens resurser.

För de verksamhetsrisker som fick ett högt riskvärde vidtogs åtgärder för att minska riskvärdet under 2019. Riskerna och åtgärderna har därefter följts upp löpande under året inom ramen för myndighetens tertialuppföljning.

Exempel på förbättringsområden under 2019 var myndighetens säkerhetsarbete, informationssäkerhet, förvaltningsstyrning av interna it-system samt ökad förmåga att prognostisera utnyttjandet av myndighetens förvaltningsanslag.

Resultatredovisning

Riksrevisionens verksamhet redovisas under fyra verksamhetsgrenar, vilka har utgångspunkt i myndighetens uppgift: Årlig revision, Effektivitetsrevision, Nationellt revisionsorgan samt Internationellt utvecklingssamarbete.

Redovisningen av det internationella utvecklingssamarbetet är i årsredovisningen jämförelsevis mer utförlig än övriga verksamhetsgrenar då denna verksamhet inte redovisas årligen i andra sammanhang, vilket görs för granskningsverksamheten.

Resultatredovisningen innehåller även en ekonomisk översikt samt ett avsnitt om myndighetens kompetensförsörjning.

Ekonomisk översikt

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader⁵ har ökat marginellt jämfört med föregående år. Under året är det i huvudsak myndighetens gemensamma kostnader för extern kompetens som har minskat jämfört med 2018, och direkta personalkostnader som har ökat i motsvarande grad.

Tabell 1 Verksamhetens kostnader och lämnade bidrag samt andra intäkter än av anslag och inkomsttitel⁶ (tkr)

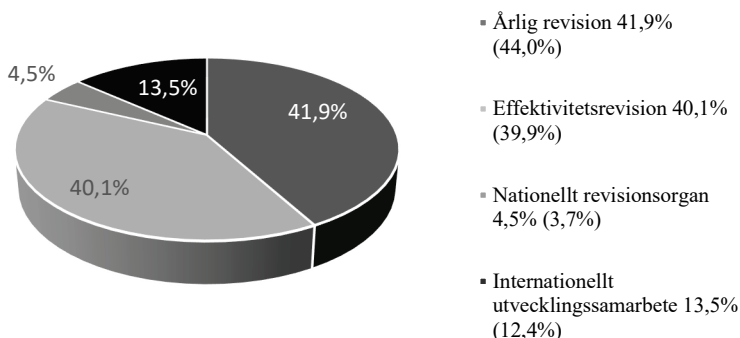
	2019	2018	2017
Intäkter (andra än av anslag och inkomsttitel)	1 000	457	559
Årlig revision	495	287	362
Effektivitetsrevision	238	20	88
Nationellt revisionsorgan	216	80	7
Internationellt utvecklingssamarbete	51	71	102
Kostnader	383 223	382 373	381 094
Årlig revision	160 455	168 464	166 546
Effektivitetsrevision	153 537	152 232	148 115
Nationellt revisionsorgan	17 366	14 164	14 907
Internationellt utvecklingssamarbete	51 865	47 513	51 527
Verksamhetens nettokostnader	382 223	381 916	380 535

Det är endast små förändringar i fördelningen mellan verksamheterna jämfört med föregående år. För Årlig revision har det skett en viss minskning, medan det skett en mindre ökning för övriga verksamheter.

⁵ Definitionen av nettokostnader framgår av avsnittet Redovisningsprinciper under Finansiell redovisning.

⁶ Tabellen är omräknad jämfört med tidigare år för att ge en tydligare redovisning av totala intäkter och kostnader inklusive lämnade bidrag.

Diagram 1 – Verksamhetens nettokostnader 2019

Inom parentes utfallet för 2018.

Anslag

Det ekonomiska målet för 2019 var en ekonomi i balans vid ingången av 2020 för att möta engångskostnader som myndighetens flytt till nya lokaler under 2020 kommer att innebära. Under 2019 genomfördes därför flera besparingsåtgärder. För biståndsanslaget utnyttjade vi anslagssparandet från föregående år, vilket överensstämmer med målet om fullt anslagsutnyttjande.

Det totala anslagsutfallet för båda anslagen uppgick till 382,4 miljoner kronor. Årets tilldelade medel för anslaget 1:15 Riksrevisionen uppgick till 332,7 miljoner kronor. Det disponibla beloppet 2019 uppgick till 330,5 miljoner kronor, eftersom vi under 2018 utnyttjade 2,2 miljoner kronor av anslagskrediten. Anslagsförbrukningen var 330,6 miljoner kronor. Årets tilldelade medel för anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete uppgick till 50 miljoner kronor. Det disponibla beloppet 2019 uppgick till 51,1 miljoner kronor eftersom vi vid utgången av 2018 hade ett anslagssparande om 1,1 miljoner kronor. Anslagsförbrukningen var 51,8 miljoner kronor, vilket innebär att anslagskrediten utnyttjades med 0,7 miljoner kronor.

Tabell 2 Anslagsredovisning 2019 (miljoner kronor)

Anslag	Tilldelat anslag 2019	Totalt disponibelt belopp	Kostnader mot anslag ⁷	Utnyttjad anslagskredit
1:15 Riksrevisionen	332,7	330,5	330,6	0,1
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50,0	51,1	51,8	0,7
Summa	382,7	381,6	382,4	0,8

⁷ Differensen mellan myndighetens anslagsutfall (382,4 miljoner kronor) och verksamhetens nettokostnader (382,2 miljoner kronor) utgörs av årets kapitalförändring, se not 8 under avsnittet Finansiell redovisning.

Extern kompetens och konsulter

Under de tre senaste åren har kostnaderna för extern kompetens minskat. Inom de fyra verksamhetsgrenarna är minskningen cirka 8 miljoner kronor, och inom verksamhetsutveckling och myndighetsgemensamma funktioner är minskningen sammanlagt cirka 5 miljoner kronor.

Inom den årliga revisionen har den egna kapaciteten att utföra it-revision ökat. Under 2019 och 2018 genomfördes därför en större del av it-revisionen i egen regi genom en intern it-revisionsfunktion som arbetar integrerat med övrig årlig revision. Det har medfört att kostnaderna för extern kompetens har minskat.

Inom effektivitetsrevisionen varierar behovet av extern kompetens beroende på vilken typ av granskningar som genomförs och inom vilka områden. Effektivitetsrevisionen har emellertid under de senaste åren rekryterat personal med expertkompetens bland annat inom olika metoder, vilket i vissa avseenden minskat behovet av extern kompetens.

Även inom det internationella utvecklingssamarbetet varierar behovet av extern kompetens främst beroende på insatsernas utformning.

Tabell 3 Kostnader och lämnade bidrag för extern kompetens och konsulter (tkr)

	2019	2018	2017
Verksamhetsgrenar	10 904	11 522	19 009
Årlig revision	4 964	5 683	8 754
Effektivitetsrevision	2 459	1 721	4 517
Nationellt revisionsorgan	296	306	443
Internationellt utvecklingssamarbete	3 185	3 813	5 295
Verksamhetsutveckling	2 836	1 331	1 038
De myndighetsgemensamma funktionerna	9 278	15 088	15 788
Kompetensutveckling	505	405	518
Kompetens- och resursförstärkning	8 773	14 683	15 270
Summa	23 018	27 942	35 835

Årlig revision

Den årliga revisionens uppgift är att granska årsredovisningar för myndigheter och vissa andra organisationer. Granskningen utförs i enlighet med god revisionsssed. Det innebär att vi tillämpar International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI) när vi granskar de finansiella delarna i en årsredovisning. Granskningen av myndigheternas resultatredovisningar följer Riksrevisionens instruktion för revisorns granskning av resultatredovisning och annan information i årsredovisningen (RRI). Revisionen avslutas med att Riksrevisionen lämnar en revisionsberättelse.

Den årliga revisionen arbetar förebyggande genom att ha en löpande dialog med myndighetsledningarna om eventuella brister som vi identifierar under granskningen. Syftet är att öka myndighetens möjlighet att åtgärda väsentliga fel innan årsredovisningen lämnas.

Resultat och bedömning

Under 2019 slutförde Riksrevisionen granskningen av myndigheternas årsredovisningar för räkenskapsåret 2018. Totalt lämnade vi 231 revisionsberättelser för myndigheter och andra organisationer som ingår i Riksrevisionens mandat, samtliga i tid.

En revisionsberättelse består av flera olika uttalanden, se tabell 4. Om årsredovisningen är fri från väsentliga fel lämnar vi en revisionsberättelse i standardutformning. Om det finns väsentliga fel i årsredovisningen lämnar vi en modifierad revisionsberättelse. En revisionsberättelse kan modifieras genom reservation eller genom avvikande mening.⁸

21 myndigheter eller organisationer fick en modifierad revisionsberättelse för räkenskapsåret 2018 (2017: 14, 2016: 15). Av dessa var det 20 revisionsberättelser där vi uttalade oss med reservation och en revisionsberättelse där vi uttalade oss med avvikande mening.

Det vanligaste skälet till en modifierad revisionsberättelse är att myndigheter överskrider sina anslag eller bemyndiganderamar. När det händer påverkar det uttalandet om ledningens förvaltning, det vill säga bedömningen av om ledningen har följt tillämpliga regelverk (uttalande 4 i tabell 4 nedan).

Av tabell 4 framgår hur modifieringarna fördelar sig på olika uttalanden i revisionsberättelsen. Totalt uppgår antalet modifieringar till 27 (2017: 15, 2016: 21), vilket innebär att några myndigheter har fått modifieringar i fler än ett uttalande. Det gäller bland annat revisionsberättelsen som vi lämnade med avvikande mening. Ökningen av antalet modifieringar jämfört med tidigare år kan inte förklaras med någon särskild händelse eller ändring i regelverken. Däremot kan vi se att antalet modifieringar kopplat till exempelvis bemyndiganden ökade under 2018.

⁸ Ett uttalande med reservation innebär att det finns ett eller flera väsentliga fel i årsredovisningen, men utöver dessa fel bedöms årsredovisningen ge en rättvisande bild. Ett uttalande med avvikande mening innebär att det finns väsentliga fel som är genomgripande för hela årsredovisningen.

För räkenskapsåret 2018 lämnade Riksrevisionen även 14 upplysningar i revisionsberättelserna (2017: 11, 2016: 13). En upplysning fungerar som en läsanvisning för årsredovisningen. Den vanligaste orsaken till upplysningar i revisionsberättelsen är oklarheter i fråga om tillämpning av full kostnadstäckning i avgiftsbelagd verksamhet utifrån 5 § avgiftsförordningen (1992:191).

För myndigheter som omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll gör Riksrevisionen ett uttalande om ledningens bedömning av den interna styrningen och kontrollen. För räkenskapsåret 2018 ledde detta uttalande inte till några modifieringar i revisionsberättelserna.

Tabell 4 Antal modifierade revisionsberättelser

	Räkenskaps- året 2018	Räkenskaps- året 2017	Räkenskaps- året 2016
Enligt Riksrevisionens uppfattning	Antal uttalanden med reservation eller avvikande mening	Antal uttalanden med reservation eller avvikande mening	Antal uttalanden med reservation eller avvikande mening
är årsredovisningen i alla väsentliga avseenden upprättad enligt ramverket för redovisning och tillämpliga regeringsbeslut. (1)	9	5	5
ger årsredovisningen i alla väsentliga avseenden en rättvisande bild av myndighetens ekonomiska resultat, finansiering och finansiella ställning. (2)	3	1	3
har myndigheten i alla väsentliga avseenden lämnat en resultatredovisning och information i övrigt som är förenlig med och stöder en rättvisande bild i årsredovisningen som helhet. (3)	3	–	2
har baserat på vår revision av årsredovisningen, i alla väsentliga avseenden, anslag och inkomster använts i enlighet med av riksdagen beslutade ändamål och i överensstämmelse med tillämpliga föreskrifter. (4)	12	8	9
har det vid vår revision av årsredovisningen inte framkommit något som skulle tyda på att ledningen i sin bedömning av intern styrning och kontroll inte har följt förordningen om intern styrning och kontroll. (5)	–	–	–
Inget uttalande görs			

	Räkenskaps- året 2018	Räkenskaps- året 2017	Räkenskaps- året 2016
	Antal uttalanden med reservation eller avvikande mening	Antal uttalanden med reservation eller avvikande mening	Antal uttalanden med reservation eller avvikande mening
På grund av att det förhållande som besk- rivs är så betydelsefullt har Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ända- målsenliga revisionsbevis som grund för våra revisionsuttalanden. Följaktligen av- står Riksrevisionen från att uttala sig om årsredovisningen.	–	–	1
Uttalande om förvaltning i revisionsberättelse för stiftelse			
Som en följd av de förhållanden som besk- rivs är det Riksrevisionens uppfattning att styrelseledamoten eller verkställande direk- tören har handlat i strid med stiftelseför- ordnandet, vilket skulle kunna föranleda er- sättningskyldighet för styrelseledamot el- ler verkställande direktör.	–	1	1

Uppföljning av rekommendationer visar god effekt

I Riksrevisionens uppföljningsrapport 2019 följde den årliga revisionen upp i vilken utsträckning myndigheterna vidtagit åtgärder i enlighet med rekommendationer som lämnats i granskningen. Uppföljningen gällde revisionsrapporter för revisionsåret 2017 och avsåg totalt 25 rapporter till 22 olika myndigheter.

Uppföljningen visade att myndigheterna helt eller delvis vidtagit åtgärder för 73 av 100 rekommendationer. Eftersom uppföljningen genomfördes för första gången finns det inga tidigare uppgifter att jämföra utfallet med. Det är viktigt att notera att de rekommendationer som den årliga revisionen lämnar kan vara av olika karaktär. Vissa rekommendationer är enkla för myndigheterna att åtgärda medan andra kan ta längre tid att åtgärda eller kräver insatser av aktörer utanför myndighetens kontroll. Sett till antalet vidtagna åtgärder är Riksrevisionens bedömning att rekommendationer som lämnats för revisionsåret 2017 har fått god effekt.

Kvalitetsarbete

Kvalitetssystemet för årlig revision

Den årliga revisionens kvalitetsarbete följer internationella standarder och innefattar både åtgärder under arbetets gång och kvalitetskontroller i efterhand.

Vid den årliga revisionen finns ett råd som består av erfarna ansvariga revisorer. Rådet bistår revisorerna med bedömningar i komplicerade

revisionsfrågor som kan påverka utformningen av revisionsberättelser samt med råd i frågor av principiellt intresse. Rådet ansvarar även för kvalitetssäkring av det löpande revisionsarbetet för ett antal större myndigheter. Årligen genomförs också en intern kvalitetskontroll av ett urval avslutade revisionsakter. Urvalet baseras på fastställda kvalitetskriterier, vilket bland annat innebär att varje ansvarig revisor kontrolleras minst vart tredje år.

Under 2019 kontrollerades elva ansvariga revisorer, varav tre var nya i sin roll. Kontrollen visade att revisionen generellt höll en god kvalitet och att dokumentationen uppfyllde kraven såväl i internationella standarder som i Riksrevisionens instruktion för granskning av resultatredovisning och annan information i årsredovisningen.

Kvalitetssystemet för årlig revision innefattar även kvalitetssäkring av revisionsrapporter, flerårig grundutbildning och särskilda kompetenskrav för ansvariga revisorer samt periodisk rotation av ansvariga revisorer.

Gott betyg i myndighetsenkäten

Liksom tidigare år har den årliga revisionen genomfört en enkätundersökning för att mäta myndigheternas upplevelse av revisionens genomförande. Undersökningen är tänkt att fungera som ett verktyg för utvärdering av den årliga revisionens arbetssätt generellt och som återkoppling till de ansvariga revisorerna. Resultatet från undersökningen var liksom tidigare år övervägande positivt. För 2018 uppgav 98 procent av myndigheterna att deras samlade bedömning av revisionen var positiv (2017: 95 procent, 2016: 88 procent). Svarefrekvensen uppgick till 76 procent (2017: 69 procent, 2016: 72 procent). Synpunkter som framkommer i undersökningen omhändertas inom den årliga revisionen.

Utveckling av metodstöd för revisionen

Inom den årliga revisionen pågår ett kontinuerligt arbete med att revidera och utveckla metodstödet i revisionsprocessen. Det handlar om såväl rutiner som granskningsprogram och andra vägledningar. Syftet är att stärka kvaliteten och enhetligheten i revisionen. Under 2019 togs en ny rutin för hantering av risker fram. Rutinen vägleder revisorn i praktiskt omhändertagande av risker för väsentliga fel i en årsredovisning genom olika typer av granskningsåtgärder.

Kostnader

Som framgår av tabell 5 uppgår nettokostnaderna för den årliga revisionen till knappt 160 miljoner kronor. Det är en minskning med cirka 8 miljoner kronor eller 5 procent jämfört med 2018. Orsaken till minskningen är lägre gemensamma kostnader för Riksrevisionen totalt, i kombination med lägre kostnader för utbildning och seminarier för den årliga revisionen under 2019.

Tabell 5 Nettokostnader för Årlig revision⁹ (tkr)

	2019	2018	2017
Revision av myndigheter med flera	147 386	155 266	155 302
Revision av övriga organisationer	545	545	505
Områdesbevakning	3 573	2 351	3 086
Metodutveckling och utbildning	8 456	10 015	7 291
Summa	159 960	168 177	166 185

Tabell 6 Antal redovisade timmar inom Årlig revision¹⁰

	2019	2018	2017
Revision av myndigheter med flera	120 090	122 747	122 826
Revision av övriga organisationer	858	941	906
Områdesbevakning	2 596	1 122	2 170
Metodutveckling och utbildning	6 452	6 334	5 018
Summa	129 996	131 144	130 920

Avgiftsområde Årlig revision

Årlig revision är avgiftsbelagd. Intäkterna redovisas mot inkomsttitel, och verksamhetens kostnader belastar förvaltningsanslaget. Som framgår ovan har kostnaderna för verksamhetsgrenen Årlig revision minskat, bland annat på grund av lägre gemensamma kostnader. Därför är också kostnaderna för avgiftsområdet Årlig revision lägre än budget. De minskade kostnaderna har medfört ett överskott 2019, vilket innebär att det inte längre finns ett ackumulerat underskott i verksamheten.

Tabell 7 Avgiftsområde Årlig revision¹¹ (tkr)

	Budget	2019	2018	2017
Avgiftsintäkter	153 000	153 456	154 691	152 946
Kostnader	153 000	147 386	155 266	155 302
Årets över-/underskott (-)	0	6 070	-575	-2 356
Ackumulerat över-/underskott (-)		1 809	-4 261	-3 686

Avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet

Riksrevisionen granskar Östersjöstaternas råd (CBSS). Verksamheten är avgiftsfinansierad och ingår i de internationella revisionsuppdrag som Riksrevisionen kan bedriva enligt lagen med instruktion för Riksrevisionen. Intäkterna disponeras av Riksrevisionen. Utfallet är i linje med tidigare år. Stora delar av det ackumulerade överskottet härrör från tidigare internationella uppdrag i

⁹ Inom Årlig revision är avgiftsområdet lika med Revision av myndigheter med flera. Under 2019 medförde en genomgång av principerna för avgiftsområdet att kostnader för redovisningskommittén flyttades till avgiftsområdet. Jämförelsetalen för 2017 och 2018 är omräknade, likaså det ackumulerade över-/underskottet.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid.

bland annat Malawi och Åland. En plan för hur det ackumulerade överskottet ska hanteras framöver ska tas fram under nästkommande år.

Tabell 8 Avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet (tkr)

	Budget	2019	2018	2017
Avgiftsintäkter	200	226	261	256
Kostnader	200	192	206	186
Årets över-/underskott (-)	0	34	55	70
Ackumulerat över-/underskott (-)		707	673	618

Effektivitetsrevision

Effektivitetsrevisionen ska främst ta sikte på förhållanden med anknytning till statens budget samt genomförandet och resultatet av statlig verksamhet och statliga åtaganden i övrigt, men den får också avse de statliga insatserna i allmänhet. Granskningen ska främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. Effektivitetsrevisionen ska huvudsakligen inriktas på att granska hushållning, resursutnyttjande och måluppfyllelse. Granskningen följer internationella standarder för nationella revisionsorgan.

Resultat och bedömning

Effektivitetsrevisionen har under året uppvisat ett gott resultat. Den övergripande slutsatsen bygger på en samlad bedömning av verksamhetsvolym, inriktning, genomslag, kvalitet och resursåtgång. De olika delarna utvecklas i de följande avsnitten.

Pågående granskningar och publicerade granskningsrapporter

Under 2019 publicerades 39 granskningsrapporter, vilket är det högsta antalet sedan Riksrevisionen bildades. Av dessa inleddes 1 granskning under 2016, 8 under 2017, 24 under 2018 och 6 granskningar under 2019. Verksamheten gynnades under året av låg personalomsättning och en bättre projektplanering.

Vid årets början pågick 42 granskningar, vilket är i samma nivå som vid ingången av föregående år. Hur många granskningar som kan bedrivas under ett år bestäms av tillgängliga resurser, granskningarnas omfattning och inriktning samt hur snabbt medarbetare kan påbörja en ny granskning i samband med att de avslutar en pågående granskning. Under 2019 inleddes 34 granskningar, vilket är färre än under 2018.

Riksrevisionen har under året totalt bedrivit (inlett, fortsatt arbetet med eller publicerat) 76 granskningar, vilket också är färre än under tidigare år. Under året har inga granskningar avslutats utan publicerad granskningsrapport.

Vid årets slut pågick 37 granskningar, vilket är färre än tidigare år. Se tabell 9 nedan för utvecklingen av antal granskningar de senaste tre åren.

Tabell 9 Antal granskningar

År	2019	2018	2017
Pågående granskningar vid årets början	42	43	48
Inledda granskningar under året	34	36	40
Summa pågående och inledda granskningar	76	79	88
Nedlagda granskningar under året	0	2	8
Publicerade granskningar under året	39	35	37
Pågående granskningar vid årets slut	37	42	43

Granskningens inriktning

De 39 publicerade granskningsrapporterna är väl fördelade över riksdagens utskott. Granskningar har genomförts inom samtliga utskottsområden. Förhållandevis många granskningar genomfördes 2019 inom finans- och socialförsäkringsutskottens områden.¹²

I tabell 10 nedan redovisas fördelningen av publicerade granskningsrapporter per år utifrån de tre inriktningar som effektivitetsrevisionen huvudsakligen ska utgå från enligt lagen om statlig revision. En granskning kan beröra flera inriktningar.

Under 2019 började vi även följa upp huruvida nya granskningar knyter an till målen inom Agenda 2030-arbetet.

Tabell 10 Fördelning av antal rapporter utifrån granskningens inriktning

Granskning av:	2019¹³	2018	2017
Hushållning	8	9	11
Resursutnyttjande	23	14	14
Måluppfyllelse	27	30	25

Inriktningen av effektivitetsrevisionen varierar naturligt mellan åren. Sammantaget bedömer Riksrevisionen att effektivitetsgranskningarna under 2019 levde upp till bredden i lagens krav.

Granskningsrapporternas genomslag

Riksrevisionen följer i den årliga uppföljningsrapporten upp vad som skett med anledning av effektivitetsrevisionens genomförda granskning. I rapporten gör Riksrevisionen bedömningar av genomslaget av de lämnade granskningsrapporterna på kort sikt (två år) och lång sikt (tre till fem år).

För rapporterna från 2016 (som omfattades av uppföljning på kort sikt), har närmare hälften av rekommendationerna omhändertagits av regeringen, antingen i åtgärder som redan pågår eller i nya insatser. Av rapporterna som följs upp i syfte att bedöma långsiktiga effekter av granskningarna framgår att drygt hälften har lett till att regeringen vidtagit åtgärder med stöd av rapporterna.

Sammanfattningsvis bedömer Riksrevisionen genomslaget som högt. Det är dock viktigt att vara medveten om den osäkerhet som råder kring möjligheten att härleda åtgärderna direkt till granskningsrapporternas slutsatser och rekommendationer.

¹² Se bilagan Publicerade granskningar per utskott och inriktning.

¹³ Ibid.

Hur de som granskas uppfattar kvaliteten

Ett annat sätt att bedöma kvaliteten i granskningsrapporterna är via de enkäter som Riksrevisionen efter avslutad granskning skickar till dem som har granskats (enligt överenskommelse undantas Regeringskansliet). 93 procent ansåg att de granskningsrapporter som publicerades 2019 helt eller i huvudsak gav ett professionellt och välbalanserat intryck, och 85 procent ansåg att de rekommendationer som lämnades helt eller i huvudsak var begripliga, relevanta och möjliga att använda.

Kvalitetsarbete

Effektivitetsrevisionens kvalitetssäkring är en integrerad del av granskningsprocessen. Utöver att projektledaren, projektgruppen och enhetschefen har ett kvalitetsansvar bidrar också metodämnessakkunniga, jurister, utsedda interna opponenter samt kollegor på Riksrevisionen till kvalitetssäkringsarbetet. Efter att ett utkast till granskningsrapport har behandlats vid ett seminarium får Regeringskansliet och den eller de andra myndigheter som har granskats möjlighet att faktagranska och lämna övriga synpunkter på rapportutkastet. När även dessa synpunkter har beaktats fattar ansvarig riksrevisor beslut om granskningsrapporten.

Under slutet av 2018 initierades en översyn av granskningsprocessen för att ytterligare stärka kvalitetssäkringen. Denna översyn slutfördes under 2019, och den nya processen kommer att införas under 2020. Utöver detta har det klarspråksarbete som påbörjades inom Riksrevisionen under 2018 resulterat i nya riktlinjer som kommer att införas under 2020 för att främja tydligare och mer läsarvänliga granskningsrapporter.

Kostnader

Kostnaderna för effektivitetsrevisionen under 2019 är jämförbara med föregående år. Kostnaden för omvärldsbevakning har minskat, medan kostnaden för metodutveckling och utbildning har ökat. Under 2019 tog översynen av processen för effektivitetsrevision många timmar i anspråk, vilket avspeglas i kostnaderna.

Tabell 11 Nettokostnader för Effektivitetsrevision (tkr)

	2019	2018	2017
Granskning	121 073	118 576	117 323
Omvärldsbevakning	26 673	30 709	27 823
Metodutveckling och utbildning	5 553	2 927	2 880
Summa	153 299	152 212	148 026

Tabell 12 Redovisade timmar för Effektivitetsrevision

	2019	2018	2017
Granskning	103 853	98 500	94 397
Omvärldsbevakning	24 194	27 127	24 921
Metodutveckling och utbildning	4 673	2 188	2 216
Summa	132 720	127 815	121 534

Såväl kostnaden per publicerad granskning (tabell 13) som antalet redovisade timmar (tabell 14) har ökat något. Kostnader och timmar påverkas i hög grad av inriktning och omfattning på de granskningar som genomförs, det vill säga omfattande och komplicerade granskningar drar upp den genomsnittliga kostnaden och vice versa.

Tabell 13 Kostnader för granskningar (tkr)

	2019	2018	2017
Upparbetad kostnad vid årets början	60 644	50 718	51 861
Årets kostnad för granskningar	121 073	118 576	117 323
Upparbetad kostnad vid årets slut	57 444	60 644	50 718
Kostnad för årets avslutade granskningar	124 273	108 650	118 466
varav publicerade granskningar	124 273	108 034	106 858
varav granskningar som inte resulterat i rapporter	0	616	11 608
Antal publicerade granskningar	39	35	37
Styckkostnad för årets publicerade granskningar	3 186	3 087	2 888

Tabell 14 Antal redovisade timmar för anställd personal för granskningar

	2019	2018	2017
Upparbetade timmar vid årets början	50 887	42 130	43 586
Årets timmar för granskningar	103 853	98 500	94 397
Upparbetade timmar vid årets slut	52 039	50 887	42 130
Timmar för årets avslutade granskningar	102 701	89 743	95 853
varav publicerade granskningar	102 701	89 366	85 131
varav granskningar som inte resulterat i rapporter	0	377	10 722
Antal publicerade granskningar	39	35	37
Snitt timmar för årets publicerade granskningar	2 633	2 553	2 301

Under 2019 hade Riksrevisionen inga kostnader för granskningar som avslutats utan avlämnande av rapport (tabell 15). År 2017 uppgick dessa kostnader till betydande belopp, men har därefter återgått till normal nivå.

Tabell 15 Granskningar som avslutats utan avlämnande av rapport

	2019	2018	2017
Total kostnad i tkr	0	616	11 608
Antal timmar	0	377	10 722
Antal ej publicerade rapporter	0	2	8

Nationellt revisionsorgan

Verksamhetsgrenen Nationellt revisionsorgan omfattar uppgifter som Riksrevisionen har utöver att bedriva revision och internationellt utvecklingsarbete.

Riksrevisionens utbyte med riksdagen och andra intressenter ska ske effektivt och i enlighet med myndighetens uppgift, vilket bland annat innebär att ta fram en granskningsplan, årlig rapport och uppföljningsrapport, samt att Riksrevisionen bidrar med sin kunskap genom att besvara remisser.

En viktig del i verksamhetsgrenen är att samverka såväl internationellt som nationellt i syfte att bidra till gemensam kunskaps- och kapacitetsuppbyggnad samt inhämta perspektiv och kunskaper till den egna organisationen.

Verksamhetsgrenen planeras och redovisas i en nationell respektive internationell del.

Resultat och bedömning

Planering av Riksrevisionens granskning

I Riksrevisionens granskningsplan 2019/20 presenterar riksrevisorerna verksamhetens huvudsakliga inriktning, för att ge en samlad bild av pågående och planerad granskning. Granskningens inriktning för såväl årlig revision som effektivitetsrevision beskrivs utifrån en gemensam riskmodell med fyra huvudsakliga risker för staten. Riksrevisionen bedömer att den gemensamma modellen bidrar till att vi kan förmedla en samlad bild av pågående och planerad granskning.

Sammanfattning och uppföljning av den genomförda granskningen

I Riksrevisorernas årliga rapport 2019 sammanfattades de viktigaste iakttagelserna från effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen. En ambition med den årliga rapporten är att den ska kunna beskriva trender och problem i staten som kan ses som generella, genom att de berör flera av riksdagens utskottsområden. Framställningen i den årliga rapporten är därför tematisk.

Syftet med Riksrevisionens uppföljningsrapport är att ge riksdagen underlag för att bedöma resultatet av Riksrevisionens granskning, det vill säga om den har bidragit till bättre statlig verksamhet. Uppföljningsarbetet ska också kunna användas internt för att utveckla myndighetens granskning. Uppföljningsrapporten har under året utvecklats för att på ett bättre sätt kunna ge en samlad bedömning av granskningsverksamhetens resultat. Genom att följa upp de rekommendationer som den årliga revisionen lämnat i revisionsrapporter kunde Riksrevisionen dessutom tydligare visa på den årliga revisionens förebyggande arbete. Utvecklingen i den här delen svarar bland annat mot vad finansutskottet tidigare uttryckt i sitt betänkande om uppföljningsrapporten.

Finansutskottet bjuder sedan 2018 in till ett öppet seminarium med riksrevisorerna med anledning av den årliga rapporten och uppföljningsrapporten. Det är ett värdefullt tillfälle för Riksrevisionen att upprätthålla en löpande och

nära kontakt med riksdagen och att få ge en sammanfattande bild av granskningsverksamheten. Årets seminarium handlade om iakttagelser som Riksrevisionen har gjort i fråga om de granskade organisationernas långsiktiga arbete. Exempelvis diskuterades bemyndiganden och hur organisationerna planerar på flera års sikt i förhållande till att statens budget beslutas ett år i taget.

Riksdagens råd för Riksrevisionen och vetenskapliga rådet

Riksdagens råd för Riksrevisionen är riksdagens verktyg för samråd och insyn i Riksrevisionens verksamhet och organisation. Rådet kallades tidigare parlamentariska rådet. Namnbytet uttrycker att rådet har fått utvidgat ansvar och att sambandet mellan riksdagen och Riksrevisionen har stärkts. Riksrevisorerna har informerat rådet om Riksrevisionens verksamhet och organisation, bland annat om Riksrevisionens publiceringsplan och om granskningsplanen 2019/20.

Vetenskapliga rådets uppgift är att bidra till ökade kunskaper om metoder och förhållanden för att långsiktigt förbättra Riksrevisionens underlag för beslutsfattande och kvaliteten i granskningen. Under 2019 anordnade Riksrevisionen fyra sammanträden med rådet. Riksrevisionens bedömning är att rådet har bidragit till kvalitetsarbetet för revisionen genom värdefulla synpunkter på såväl effektivitetsrevisionens granskningsrapporter som myndighetsövergripande publikationer.

Internationell samverkan

Riksrevisionen är medlem i Internationella organisationen för högre revisionsorgan (INTOSAI). Inom INTOSAI har Riksrevisionen under året deltagit i ett antal arbetsgrupper och kommittéer, främst inom arbetet med att ta fram gemensamma revisionsstandarder. Vid INTOSAI:s världskongress i september 2019 lanserades ett nytt ramverk för internationella standarder. Riksrevisionen bedömer att det nya ramverket kommer att bidra till att skapa större tydlighet i tillämpningen av internationella revisionsstandarder.

Riksrevisionen genomförde under 2019 åtaganden på EU-nivå, till exempel genom kontakter med Europeiska revisionsrätten (ECA). Under året har Riksrevisionen deltagit i kontaktkommittén för revisionsmyndigheterna i EU samt medverkat i genomförandet av ECA:s granskningsbesök i Sverige. I övrigt har Riksrevisionen avslutat en peer review¹⁴ av Kanadas revisionsmyndighet och påbörjat en peer review av Nederländernas revisionsmyndighet. Riksrevisionens bedömning är att det ger utvecklande erfarenheter att delta i genomlysningar av andra länders revisionsmyndigheter.

¹⁴ Med peer review avses i detta sammanhang när en revisionsmyndighet granskar en annan revisionsmyndighet.

Kostnader

De redovisade kostnaderna för verksamhetsgrenen under 2019 var drygt 3 miljoner kronor högre än föregående år.

Ökningen inom Övrig avrapportering beror på en under 2019 mer rättvisande redovisning av kostnaderna för Riksrevisionens granskningsplan, uppföljningsrapporten, riksrevisorernas årliga rapport samt riksrevisorernas tid i nationella frågor.

Inom Externa kontakter och seminarier har Riksrevisionen efter riksdagsvalet 2018 bjudit in riksdagsutskotten för att berätta om myndighetens verksamhet. Betydligt fler remisser har också besvarats än föregående år (2019: 30 stycken, 2018: 16 stycken). Dessa faktorer har bidragit till högre kostnader 2019 än 2018.

Tabell 16 Nettokostnader för Nationellt revisionsorgan (tkr)

	2019	2018	2017
Internationell samverkan	10 357	10 579	10 849
Övrig avrapportering	4 608	2 357	3 159
Riksrevisionens råd	836	697	740
Externa kontakter och seminarier	1 349	451	152
Summa	17 150	14 084	14 900

Tabell 17 Antal redovisade timmar för Nationellt revisionsorgan

	2019	2018	2017
Internationell samverkan	7 012	7 335	7 749
Övrig avrapportering	3 494	2 278	3 105
Riksrevisionens råd	155	104	140
Externa kontakter och seminarier	1 234	307	155
Summa	11 895	10 024	11 149

Internationellt utvecklingssamarbete

Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete syftar till att stödja utvecklingen av oberoende och professionella nationella revisionsorgan och stärka deras förmåga och kapacitet att bedriva revision i enlighet med internationella standarder. Målsättningen är att bidra till utvecklingen av demokrati samt till stärkt parlamentarisk kontrollmakt i samarbetsländerna.

Riksrevisionens stöd är inriktat på våra partners införande av internationella revisionsstandarder i alla delar av verksamheten. Inom finansiell revision och regelefterlevnadsrevision sker detta främst genom coaching av team, men även genom utbildning och stöd i att utveckla metoder och processer. För många samarbetspartner är effektivitetsrevision en relativt ny verksamhet.

Utvecklingssamarbetet bedrivs framför allt i globala, regionala och bilaterala program i Afrika, Asien, västra Balkan och Östeuropa. Riksrevisionen disponerar ett separat anslag för denna verksamhet.

Resultat och bedömning

Verksamheten genomfördes under 2019 i stort i enlighet med beslutade projektplaner och samförståndsavtal.

Riksrevisionen bedrev under året verksamhet i tre regionala och tio bilaterala samarbetsprojekt. Inga nya bilaterala projekt påbörjades under 2019 och inga samarbeten avslutades under året. På global nivå fokuserades insatserna under 2019 på kapacitetsutveckling inom ramen för INTOSAI.

För att få genomslag inom revisionsgrenarna har Riksrevisionen även bidragit med stöd inom ledning, ledarskap och kommunikation.

Regionalt samarbete

Inom ramen för de regionala samarbetsprojekten har Riksrevisionen bidragit till att insatser genomförts i 34 länder och omfattat 37 nationella revisionsmyndigheter, varav 26 i Afrika söder om Sahara. En väsentlig del av verksamheten har genomförts inom ramen för ett institutionellt partnerskap med AFROSAI-E¹⁵, en regional organisation bestående av 24 engelskspråkiga och två portugisisktalande nationella revisionsmyndigheter i Afrika. Riksrevisionens finansiella bidrag utgjorde cirka 13 procent av AFROSAI-E:s budget 2019.

Inom ramen för samarbetet med AFROSAI-E bidrog Riksrevisionen under 2019 bland annat i utvecklingen av ett utbildningsprogram som ett led i att bygga upp en resurspool av regionala experter. Syftet är att stärka ägarskapet bland revisionsmyndigheterna i regionen och nå hållbara utvecklingsresultat. Målet är att utbildningskompetensen i regionen ska höjas så att revisionsmyndigheternas kapacitet och förmåga att genomföra revision ökar och beroendet av internationellt stöd minskar.

¹⁵ African Organisation of English-speaking Supreme Audit Institutions.

Inom effektivitetsrevision stöder Riksrevisionen AFROSAI-E:s utveckling mot mer analytiska och användbara effektivitetsrevisionsrapporter. Riksrevisionens finansiering och expertdeltagande i grundkurser bedöms som centralt för att ge revisorer i AFROSAI-E en baskompetens inom effektivitetsrevision.

Riksrevisionen fortsatte under 2019 att leda juryarbetet med att bedöma rapporter och utse vinnaren av den bästa effektivitetsrevisionen i AFROSAI-E-regionen, the Prize. Flera revisionsmyndigheter som tidigare inte deltagit i the Prize väljer att nominera rapporter till priset, vilket vi ser som ett tecken på att effektivitetsrevision bedrivs i allt större utsträckning i regionen. Riksrevisionen har även bidragit till AFROSAI-E:s arbete inom finansiell revision och regelefterlevnadsrevision. AFROSAI-E:s manualer för revisionsmetodik tillämpas i allt högre grad, vilket vi bedömer bidrar till en bättre kvalitet i både finansiell revision och regelefterlevnadsrevision.

AFROSAI-E:s sammanställning av medlemmarnas självskattning visar samtidigt en svag utveckling inom området revisions- och metodkompetens. Vår bedömning är att Riksrevisionen, genom strategisk dialog och resurstöd, spelar en nyckelroll för att AFROSAI-E ska fortsätta prioritera de revisionsnära frågorna. Detta är centralt för att stärka medlemmarnas förmåga att självständigt bedriva revision i enlighet med internationella standarder. Riksrevisionen ser AFROSAI-E som en viktig drivkraft för institutionsbyggande i regionen och i främjandet av oberoende revision av offentlig verksamhet, vilket gör Riksrevisionens stöd till AFROSAI-E fortsatt prioriterat.

Utöver samarbetet med AFROSAI-E har Riksrevisionen genomfört regionala insatser i Östafrika som bedömts bidra till stärkt samarbete mellan revisionsmyndigheterna i Kenya, Uganda och Tanzania. Insatserna har bland annat avsett stöd i kvalitetssäkring och kommunikation med fokus på ländernas parlament.

Inom ramen för Riksrevisionens regionala samarbete i Sydostasien med ASEANSAI¹⁶ fortsatte vi under 2019 utvecklingen av utbildningsmaterial inom finansiell revision och regelefterlevnadsrevision. Arbetet genomförs tillsammans med flera regionala experter, vilket bedöms ge starkare ägarskap.

En serie med regionala workshoppar inom finansiell revision på västra Balkan¹⁷ avslutades under 2019. Vår bedömning är att insatsen bidragit till att deltagande revisionsmyndigheter kunnat utveckla sina metoder och till att bygga professionella och sociala nätverk för kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan revisionsmyndigheterna i regionen.

Bilateralt samarbete

Under 2019 stärkte Riksrevisionen sitt fokus på länder som befinner sig i konflikter eller nyligen har kommit ur konflikter. I slutet av 2018 undertecknades samförståndsavtal med riksrevisionerna i Liberia och Afghanistan. I Liberia begränsar sig Riksrevisionens stöd till att bistå i utvecklingen av myndighetens

¹⁶ Association of South-East Asian Nations Supreme Audit Institutions.

¹⁷ Albanien, Bosnien och Hercegovina, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien och Turkiet.

kvalitetssäkring. Samarbetet med Afghanistans riksrevision bedrivs med en bred ansats och omfattar utöver insatser inom finansiell revision och effektivitetsrevision även ett institutionellt stöd. Under 2019 bistod Riksrevisionen den afghanska revisionsmyndigheten bland annat med att genomföra finansiell revision av ett statligt ägt bolag, i enlighet med internationella standarder.

Samarbetet med Kambodjas riksrevision är inne i en tvåårig utfasningsperiod som avslutas 2020. Under 2019 var fokus att nå hållbarhet i de resultat som uppnått i samarbetet samt i etablerandet av en funktion för kvalitetssäkring, med syftet att bidra till ökad kvalitet i processer och revisionsprodukter.

Under 2019 fortsatte stödet för att stärka den organisatoriska kapaciteten hos våra samarbetspartner. Inom ledarskapsområdet fokuserade arbetet på verktyg och metoder för att utveckla team och individer i relation till verksamhetens mål.

Intern och extern kommunikation är centralt för att säkerställa genomslag för en revisionsmyndighets arbete. Arbetet under 2019 fokuserades på interna kommunikationsstrukturer samt utveckling av bland annat rapporternas läsbarhet. Riksrevisionen stöttar intranätsutveckling i flera länder. Insatser har också genomförts med fokus på extern kommunikation mot parlament, medier och andra viktiga intressenter.

Globala insatser

INTOSAI:s kapacitetsutvecklingskommitté (Capacity Building Committee, CBC) främjar utvecklingen av kapacitet och förmågor hos oberoende revisionsmyndigheter och INTOSAI:s regionala organisationer. Riksrevisionen har som vice ordförande i CBC, där Sydafrikas revisionsmyndighet är ordförande, verkat för att CBC i större utsträckning ska prioritera initiativ anpassade efter behov hos revisionsmyndigheter i utvecklingsländer. Riksrevisionen leder projektgruppen som främjar stöd till revisionsmyndigheter i bräckliga situationer.

Projektgruppen anordnade under 2019 två insatser i Tunis respektive Kuala Lumpur för ledningarna i berörda revisionsmyndigheter. Vid seminariet i Tunis deltog representanter från revisionsmyndigheter i Tunisien, Libyen, Jemen, Palestina, Syrien, Egypten och Irak. I Kuala Lumpur arrangerade Riksrevisionen i samarbete med International Federation of Accountants (IFAC) en workshop, främst med deltagande från revisionsmyndigheter i Asien. Ämnen som diskuterades vid dessa båda tillfällen omfattade bland annat hur man behåller kompetent personal, utvecklar relationerna med parlamentet och bekämpar korruption samt hur man kan stärka revisionsmyndigheters oberoende.

Riksrevisionen gjorde under 2019 en genomlysning av vårt samlade engagemang i CBC, och med utgångspunkt i de direktiv som utfärdas av OECD:s biståndskommitté (DAC) om vad som får rapporteras som bistånd gjordes bedömningen att kostnader för detta engagemang i enlighet med anslagsändamålet till fullo ska redovisas som internationellt utvecklingssamarbete. Detta förklarar en väsentlig del av ökningen av redovisade kostnader för globala

insatser under 2019 (se tabell 18 nedan). Riksrevisionens engagemang i CBC syftar till att få till stånd en mer effektiv användning av de offentliga resurserna och därigenom bidra till den ekonomiska utvecklingen i medlemsländerna.

Under 2019 var Riksrevisionens enskilt största insats inom utvecklingssamarbetet en workshop för deltagare från sex samarbetsländer i Afrika, Europa och Asien, vilket står för en del av ökningen av kostnaderna under Globala insatser. Insatsen fokuserade på verktyg och metoder för stärkt analys i effektivitetsrevisionsrapporter. I posten Globala insatser ingår även kostnader exempelvis för Riksrevisionens arbete med metodutveckling och nya samarbeten.

Tabell 18 Nettokostnader och lämnade bidrag för internationellt utvecklingssamarbete (tkr)

	2019	2018	2017
AFROSAI-E	14 059	14 554	16 794
Regionalt västra Balkan	1 155	1 936	2 046
ASEANSAI	1 083	1 275	1 018
EUROSAI	196	56	–
Regionalt Östafrika	0	756	2 704
Regionala insatser	16 493	18 577	22 562
Zimbabwe	4 016	3 495	3 275
Kosovo	3 714	3 664	4 606
Tanzania	3 196	2 140	3 063
Palestina	3 177	3 485	2 231
Afghanistan	3 003	624	–
Uganda	2 236	1 804	1 420
Kenya	2 153	2 074	2 694
Moldavien	2 053	1 220	2 037
Kambodja	2 018	3 357	2 640
Liberia	430	297	–
Georgien	0	299	1 394
Bilaterala insatser	25 996	22 458	23 359
Globala insatser samt metodutveckling	9 325	6 407	5 503
Summa	51 814	47 443	51 424

Kvalitetsarbete

Riksrevisionen publicerar vart fjärde år en uppföljningsrapport över det internationella utvecklingssamarbetet. Den senaste rapporten publicerades i oktober 2018 och baseras på de utvärderingar som har gjorts av samarbetsprojekt sedan den förra resultatrapporten publicerades i januari 2015. Under 2019 gjordes inga externa utvärderingar.

Kostnader

Riksrevisionen hade vid ingången av 2019 ett anslagssparande om cirka 1,1 miljon kronor på biståndsanslaget. Inriktningen under 2019 var fullt anslagsutnyttjande. Riksrevisionen har nått ambitionen vad gäller verksamhetens volym och inriktning och går ur 2019 med ett utnyttjande av anslagskredit om cirka 0,7 miljoner kronor.

I kostnaderna för myndighetens internationella utvecklingssamarbete ingår kostnader för myndighetsgemensamma uppgifter, som redovisas som bistånd i enlighet med direktiv som utfärdas av OECD:s biståndskommitté DAC för vad som får rapporteras som bistånd. För ytterligare upplysningar om fördelningen av gemensamma kostnader, se avsnittet Redovisningsprinciper.

Tabell 19 Nettokostnader och lämnade bidrag för Internationellt utvecklingssamarbete (tkr)

	2019	2018	2017
Regionala insatser	16 493	18 577	22 562
Bilaterala insatser	25 996	22 458	23 359
Globala insatser	9 325	6 407	5 503
Summa	51 814	47 443	51 424
<i>varav lämnade bidrag</i>	<i>6 084</i>	<i>6 337</i>	<i>8 450</i>

Tabell 20 Antal redovisade timmar för Internationellt utvecklingssamarbete

	2019	2018	2017
Regionala insatser	6 542	6 091	6 981
Bilaterala insatser	15 044	14 201	15 316
Globala insatser	8 465	4 923	3 318
Summa	30 051	25 215	26 615

Övrigt

Årligt samråd hölls med Sida den 9 december.

Kompetensförsörjning

I detta avsnitt redovisas de åtgärder som vidtagits för att säkerställa att det finns god kompetens för att nå verksamhetens mål och utföra Riksrevisionens uppgift. Här redovisas även personalstatistik samt genomförda aktiviteter för att ytterligare förbättra arbetsmiljön.

Sammanfattning

Under 2019 förändrades Riksrevisionens rekryteringsbehov eftersom personalomsättningen inom effektivitetsrevisionen sjönk från 13 procent 2018 till 5 procent 2019 medan den andra stora verksamheten årlig revision hade en

personalomsättning på 17 procent 2019 jämfört med 15 procent föregående år. Den internationella verksamheten ökade från 4 procent 2018 till 13 procent 2019, vilket beror bland annat på flera pensionsavgångar. För de myndighetsgemensamma funktionerna sjönk personalomsättningen från 32 procent 2018 till 24 procent under 2019. Även här är det fler pensionsavgångar som påverkar den höga siffran, men även annan personalrörlighet, vilket bidrar till fortsatt relativt hög nivå.

Den högre personalomsättningen inom Årlig revision relativt övriga verksamheten beror delvis på att ett flertal yngre revisorer som har sitt första arbete hos Riksrevisionen har valt att sluta. En annan orsak är att flera erfarna medarbetare valt att lämna Riksrevisionen, på grund av upplevd hög arbetsbelastning, stort antal resdagar per år samt hög konkurrens om personal med såväl privata som statliga arbetsgivare. För att motverka en fortsatt hög personalomsättning inom den årliga revisionen har myndigheten under året sett över lönepolicy, lönekriterier och lönestruktur för att åstadkomma en tydligare och mer transparent lönepolitik. Utöver detta pågår ett utvecklingsarbete för att på sikt reducera antalet resdagar. Förhoppningen är att de olika insatserna ger effekt i form av lägre personalomsättning under 2020.

Under 2019 fortsatte vi att mäta och följa upp arbetsmiljön genom enkätundersökningar. Resultatet visar ett medarbetarindex på 3,7 på en femgradig skala, vilket är i nivå med resultatet som framkom i enkäten från 2018. Medarbetarna har även engagerats i förberedelserna inför flytten till nya lokaler under 2020, detta för att säkra att övergången till aktivitetsbaserat kontor och ändrat arbetssätt ska innebära en fortsatt god och hållbar arbetsmiljö. Förberedelserna har genomförts i form av dialoger med fokus på både behov och lösningalternativ. En arbetsmiljökonsekvensanalys har också genomförts.

Personalstatistik

Totalt hade Riksrevisionen 316 tillsvidare- eller visstidsanställda per den 31 december 2019.¹⁸ Av de anställda arbetade 18 personer vid kontoret i Jönköping och 20 personer vid kontoret i Uppsala.

Medelåldern var 45 år. Medelåldern för kvinnor var 44 år och för män 45 år. Detta är jämförbart med myndigheter under regeringen där medelåldern under 2018 var 44 år för kvinnor och 45 år för män.¹⁹ Könsfördelningen inom Riksrevisionen har under det senaste året varit 59 procent kvinnor och 41 procent män. Enligt Arbetsgivarverkets statistik för 2018 är det en något högre andel kvinnor än för myndigheter under regeringen.²⁰

¹⁸ Exklusive riksrevisorer.

¹⁹ Arbetsgivarverkets statistik för 2018 anger att medelåldern inom staten är 44 år för kvinnor och 45 år för män.

²⁰ Arbetsgivarverkets statistik för 2018 anger 52 procent kvinnor och 48 procent män.

Tabell 21 Antal anställda per den 31 december²¹

	2019	2018	2017
Anställda	316	329	337
varav tillsvidareanställda	309	320	328
varav visstidsanställda	7	9	9

I huvudsak kan Riksrevisionen rekrytera den kompetens som verksamheten behöver. Dock genomfördes inte lika många rekryteringar som planerats under den senare delen av 2019, vilket resulterade i färre nyanställningar. Som föregående år är det dock en utmaning att attrahera erfarna revisorer och it-revisorer till den årliga revisionen. Färre årliga revisorer har därför anställts än vad som vore önskvärt för att kompensera för avgångarna.

Vidare är arkivarier och registratorer exempel på yrkesgrupper som varit svåra att finna. För övriga delar av myndigheten är tillgången på kompetens tillfredsställande.

Tabell 22 Könsfördelning av antal anställda per den 31 december

	2019	2018	2017
Antal anställda	316	329	337
varav kvinnor	186	194	195
varav män	130	135	142

Tabell 23 Antal chefer fördelat på kvinnor och män²²

	2019-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Totalt	23	24	23
varav kvinnor	17	16	14
varav män	6	8	9

Personalomsättningen var i genomsnitt 14 procent 2019. Det är något högre än personalomsättningen för myndigheter under regeringen som för 2018 var 13 procent.²³

Tabell 24 Personalförändring (antal)²⁴

	2019	2018	2017
Nyanställda	37	49	53
Entledigade	41	48	52
Pension	5	7	5

²¹ Tabellen är omräknad fr.o.m. 2017 och inkluderar nu tjänstlediga i antal anställda.

²² Exklusive riksrevisorer.

²³ <https://www.arbetsgivarverket.se/nyheter--press/fakta-om-staten/medarbetare/personalomsattning/> (2019-04-08).

²⁴ I årsredovisningen för 2017 redovisades tjänstlediga och entledigade på samma rad. För 2018 och 2019 redovisas entledigade separat. Uppgifterna för tidigare år om antalet tjänstlediga samt entledigade har justerats. Antalet tjänstlediga per den sista december 2019 uppgick till 6 anställda, för 2018 till 15 anställda och för 2017 till 22 anställda.

Tabell 25 Personalomsättning per den 31 december ^{25 26}

	Medelantal anställda 2019	Personalomsättning		
		2019	2018	2017
Årlig revision	122	17 %	15 %	15 %
Effektivitetsrevision	119	5 %	13 %	16 %
Internationella verksamheten	23	13 %	4 %	5 %
De myndighetsgemensamma funktionerna	59	24 %	32 %	27 %
Hela myndigheten	323	14 %	16 %	17 %

Kompetensförsörjningsstrategi

Riksrevisionen fortsätter arbetet med strategisk kompetensförsörjning i form av bland annat kompetensinventeringar. Årets inventering visar att det behövs en allmän förstärkning av myndighetens digitala kompetens i samband med övergång till aktivitetsbaserat arbetssätt och arbetsformer. Behovet har även koppling till Riksrevisionens attraktionskraft som arbetsgivare samt att ökad digital kompetens är en förutsättning för att kunna effektivisera verksamheten.

Attraktiv arbetsgivare

Riksrevisionen har deltagit i arbetsmarknadsdagar på flera universitet och högskolor under året för att profilera sig som en potentiell arbetsgivare för studenter och nytexaminerade kandidater. Ett antal praktikanter har också arbetat hos Riksrevisionen, vilket bidrar till att synliggöra Riksrevisionen som en attraktiv arbetsgivare. Riksrevisionen kompletterar marknadsföringen med ökad aktivitet i sociala medier som LinkedIn.

Värdegrundsarbete

Under 2019 såg vi över introduktionsutbildningen för att öka fokus på stats-tjänstemannarollen och understryka betydelsen av god offentlighetsstruktur. Myndighetens satsning på värdegrundsarbete i projektform avslutas och övergår till att integreras i den löpande verksamheten under 2020.

²⁵ Medelantal anställda redovisas exklusive riksrevisorer, inklusive tjänstlediga och skiljer sig därför mot medelantal anställda som redovisas i tabellen Sammanställning över väsentliga uppgifter, under avsnittet Finansiell redovisning.

²⁶ För 2019 och 2018 beräknas personalomsättning enligt Arbetsgivarverkets definition: (antal nyanställda samt antal som slutat dividerat med 2) dividerat med medelantal anställda.

Kompetensutveckling

Ledarutveckling

Riksrevisionen har fortsatt sin satsning på modellen Utvecklande ledarskap. Under 2019 kompletterades den med moduler om statlig arbetsgivarpolitik samt om att vara och agera i rollen som arbetsgivarföreträdare. De övriga modulerna omfattar kommunikativt ledarskap, förändringsledning och teamutveckling, vilka planeras att genomföras under kommande år. Ett stående basutbud av ledarutveckling är individuell chefscoaching och gemensamma chefsforum.

Utbildning

Under 2019 gavs 15 olika kurser inom effektivitetsrevisionen, 5 i extern regi och 10 i intern regi. Fokus i kursverksamheten har varit på kompetensutveckling inom revisionsmetodik och statlig styrning.

Under 2019 hölls flera kurser inom Riksrevisionens femåriga utbildningsprogram för den årliga revisionen. Programmet syftar till att ge medarbetarna tillräckliga teoretiska kunskaper för revision av statlig verksamhet. Ett särskilt fokus har varit på kurser i it-revision och revisionsmetodik. Antalet behöriga kandidater för revisorsprovet som anordnas i samarbete med Revisorsinspektionen var under 2019 lågt och provet arrangerades därför inte.

Alla medarbetare som deltar i internationellt utvecklingssamarbete har genomfört en onlineutbildning i säkerhet. Utöver detta har ett antal medarbetare deltagit i en mer omfattande säkerhetsutbildning i regi av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Arbetsmiljö

Samverkan

I samverkan med de fackliga organisationerna har Riksrevisionen genomfört en arbetsmiljökonsekvensanalys för att identifiera risker för ohälsa och olycksfall i samband med införandet av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna i Stockholm. Analysen innehåller även förslag till åtgärder för att minimera riskerna.

Temperaturmätning arbetsmiljö

Riksrevisionen genomförde under året två enkätundersökningar som avser vår arbetsmiljö. Resultatet tyder på en stabil nivå jämförbar med föregående år (3,8 respektive 3,7 på en femgradig skala). Två av tre medarbetare uppger att de totalt sett är nöjda med sin arbetssituation. Utveckling och kvalitet är det område som medarbetarna är mest nöjda med, och den största förbättringspotentialen finns inom området Arbetssituation. 90 respektive 85 procent av medarbetarna upplever att det finns tid för återhämtning och att de kan påverka sin arbetssituation.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron under 2019 sjönk för både män och kvinnor när det gäller den yngre ålderskategorin samt för kategorin 50 år eller äldre. Kvinnor i kategorin 50 år och äldre dominerar dock fortfarande sjukfrånvaron. De långtidssjukas andel av den totala sjukfrånvaron har ökat något sedan förra året. Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar var sjukfrånvaron i staten 2,9 procent 2018.²⁷ Arbetsgivarverkets tidsanvändningsstatistik²⁸ visar en sjukfrånvaro på 3,8 procent.

Tabell 26 Sjukfrånvaro i procent av total ordinarie arbetstid

	2019	2018	2017
Sjukfrånvaro totalt	2,7	3,0	2,8
varav:			
kvinnor	3,9	4,1	3,6
män	1,0	1,5	1,6
Anställda 29 år och yngre	0,9	1,3	1,7
varav:			
kvinnor	1,2	1,7	2,0
män	0,6	0,8	1,4
Anställda 30–49 år	2,3	2,3	2,5
varav:			
kvinnor	3,1	3,1	3,3
män	1,1	1,1	1,4
Anställda 50 år och äldre	4,0	5,1	3,7
varav:			
kvinnor	6,1	6,9	5,0
män	0,9	2,5	2,0
Av total sjukfrånvaro avser:			
Andelen långtidssjuka (60 dagar eller mer)	51,6	50,9	37,2
varav:			
kvinnor	55,2	55,1	43,8
män	31,1	35,0	16,6
Långtidssjukas frånvaro i procent av total ordinarie arbetstid	1,4	1,5	1,0

²⁷ Sjukfrånvaro 1990–2018 enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar. Sjukfrånvaron mäts här i procent av den tid som de anställda skulle ha arbetat under mätveckan om de inte varit sjuka.

²⁸ Tidsanvändningsstatistik 2018, Arbetsgivarverket. 3,8 procent av tillgänglig arbetstid.

Finansiell redovisning

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2019	2018	2017	2016	2015
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad i anslagsdirektiv	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Utnyttjad	6 640	6 483	7 956	7 048	8 160
Kontokredit Riksgäldskontoret					
Beviljad i anslagsdirektiv	38 272	37 900	37 400	36 966	35 445
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	4	3	1
Räntekostnader	74	158	212	244	120
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt anslagsdirektiv*	200	100	200	100	100
Avgiftsintäkter**	966	379	412	423	297
<i>Avgiftsintäkter som inte disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt anslagsdirektiv***	153 000	150 000	150 000	154 834	140 500
Avgiftsintäkter	153 456	154 691	152 946	153 471	156 446
Anslagskredit					
Beviljad					
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	9 981	9 892	9 726	9 590	9 433
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	1 500	1 500	1 500	1 500	1 200
Utnyttjad					
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	40	2 205	–	–	–
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	681	–	1 424	–	842
Anslagssparande					
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	–	–	3 553	9 398	14 635
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	–	1 133	–	3 368	–
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganden	–	–	–	20 000	25 000
Utestående åtaganden	–	–	–	0	21 280

(tkr)	2019	2018	2017	2016	2015
Personal					
Antalet årsarbetskrafter	278	280	274	281	284
Medelantalet anställda	314	318	311	309	309
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 343	1 331	1 345	1 268	1 219
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	146	1 022	935	1 118	-3 072
Balanserad kapitalförändring	562	-460	-1 393	-2 511	561

* Avser beräknade avgiftsintäkter för uppdragsverksamhet.

** Avgiftsintäkterna för uppdragsverksamheten 2019 uppgick till 226 tkr (261 tkr).

*** Avser beräknade avgiftsintäkter för offentligrättslig verksamhet (Årlig revision).

Resultaträkning

(tkr)	Not	2019	2018
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		376 285	376 601
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	966	379
Finansiella intäkter	2	34	78
Summa		377 285	377 058
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-293 192	-285 863
Kostnader för lokaler		-28 359	-27 306
Övriga driftkostnader	4	-51 814	-59 375
Finansiella kostnader	5	-192	-297
Avskrivningar och nedskrivningar		-3 582	-3 195
Summa		-377 139	-376 036
Verksamhetsutfall		146	1 022
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	6	153 456	154 691
Medel som tillförts statens budget från upp- bördsverksamhet		-153 456	-154 691
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		6 084	6 337
Lämnade bidrag	7	-6 084	-6 337
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	8	146	1 022

Balansräkning

(tkr)	Not	2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	2 149	2 654
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	582	1 492
Summa		2 731	4 146
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	15	75
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	3 658	5 521
Summa		3 673	5 596
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		121	101
Kortfristiga fordringar hos andra myndigheter		34 542	36 699
Övriga kortfristiga fordringar	13	530	665
Summa		35 193	37 465
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		9 693	9 830
Övriga upplupna intäkter		12 974	15 379
Summa		22 667	25 209
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	15	-43 772	-46 980
Summa		-43 772	-46 980
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		36 051	36 211
Kassa och bank		0	20
Summa		36 051	36 231
SUMMA TILLGÅNGAR		56 543	61 667

(tkr)	Not	2019-12-31	2018-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	16		
Statskapital		35	35
Balanserad kapitalförändring		562	-460
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	8	146	1 022
Summa		743	597
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	17	462	1 067
Övriga avsättningar	18	1 083	1 172
Summa		1 545	2 239
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	19	6 640	6 483
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		9 230	8 537
Leverantörsskulder		14 260	17 960
Övriga kortfristiga skulder	20	5 245	5 021
Summa		35 375	38 001
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	21	18 880	20 830
Summa		18 880	20 830
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		56 543	61 667

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt anslagsdirektiv	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	-2 205	332 720	330 515	-330 555	-40
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	1 133	50 000	51 133	-51 814	-681
Summa	-1 072	382 720	381 648	-382 369	-721

Beviljad anslagskredit för anslag 1:15 uppgår till 9 981 tkr och för anslag 1:5 till 1 500 tkr.

Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2558 Avgifter för årlig revision	153 000	153 456
Summa	153 000	153 456

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Riksrevisionens redovisning följer god redovisningssed och lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter, förkortad BEA-lagen. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Undantag från kostnadmässig anslagsredovisning

Sedan 2015 tillämpas utgiftsmässig anslagsavräkning vid avsättning för tidigare riksrevisorers chefs pension i enlighet med riksdagsskrivelse 2013/14:298. Vid avräkning mot anslaget på utgiftsmässig grund uppstår en periodiseringseffekt som påverkar årets kapitalförändring.

Avgiftsbelagd verksamhet

Enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen ta ut en avgift för den årliga revisionen. Avgiften ska bestämmas efter den tid som behövs för att fullgöra uppdraget och utifrån en timtaxa som följer av lönenivån för dem som granskar. Ersättning för direkta kostnader för konsulter, resor och liknande vidarefaktureras separat. Kostnader för inrikes resor hanteras som en indirekt kostnad för revisionsobjektet trots att det är en direkt kostnad för Riksrevisionen. Anledningen är att ett enskilt revisionsobjekt inte ska påverkas av personalsammansättningen inom den årliga revisionens team, det vill säga revisionsobjekten ska belastas med likvärdiga resekostnader oavsett var i landet de är lokaliserade.

Nettokostnader i resultatredovisningen

Riksrevisionen har valt att redovisa nettokostnader i tabellerna om inget annat anges. Nettokostnad är verksamhetens kostnader minus intäkter. Intäkter från anslag och intäkter från den årliga revisionen som redovisas mot inkomsttitel ingår däremot inte i verksamhetens nettokostnader.

Utbetalningar av bidrag som finansieras med anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd redovisas som transferering i resultaträkningen. Transfereringen särredovisas i tabell 19 när det gäller kostnader för det internationella utvecklingssamarbetet.

Myndighetens gemensamma kostnader

Riksrevisionens gemensamma kostnader fördelas i redovisningen mellan de fyra verksamhetsgrenarna. Riksrevisionen har två typer av gemensamma kostnader, myndighetsgemensamma och verksamhetsgemensamma kostnader.

Myndighetsgemensamma kostnader avser myndighetsövergripande kostnader, såsom kostnader för myndighetens ledning och lokaler, eller kostnader för flera verksamhetsgrenar. De administrativa kostnader som uppkommer inom myndigheten är myndighetsgemensamma kostnader, vilka fördelas mellan de fyra verksamhetsgrenarna.

Verksamhetsgemensamma kostnader är kostnader som uppkommer för att stödja en specifik verksamhetsgren och belastar endast den verksamhetsgrenen.

Fördelningen av myndighetsgemensamma kostnader mellan verksamhetsgrenarna beräknas utifrån redovisad tid inom respektive verksamhetsgren.

För att få en enkel och tydlig fördelning klassificeras alla gemensamma kostnader med hjälp av fördelningsnycklar. Fördelningsnycklarna viktar gemensamma kostnader mellan en eller flera verksamhetsgrenar utifrån verksamhetsinnehållet med hänsyn till kostnadens nytta för den enskilda verksamhetsgrenen. På det sättet möjliggör modellen en spårbarhet på verifikationsnivå och modellen är transparent när det gäller vilka kostnader som belastar de olika verksamhetsgrenarna och anslagen.

De gemensamma kostnader som belastar biståndsanslaget avser kostnader som får rapporteras som bistånd i enlighet med OECD:s biståndskommittés (DAC) direktiv för internationellt utvecklingssamarbete (Official Development Assistance, ODA).

Fördelningsnycklar för myndighetsgemensamma kostnader:

- Kostnader som belastar samtliga verksamhetsgrenar (avser både förvaltningsanslaget och biståndsanslaget)
- Kostnader som belastar alla verksamhetsgrenar, exklusive avgiftsfinansierade slutprestationer (avser både förvaltningsanslaget och biståndsanslaget)
- Kostnader som belastar alla verksamhetsgrenar, exklusive internationellt utvecklingssamarbete och avgiftsfinansierade slutprestationer (avser förvaltningsanslaget)
- Kostnader som belastar alla verksamhetsgrenar exklusive internationellt utvecklingssamarbete och avgiftsbelagd verksamhet (avser förvaltningsanslaget).

Fördelningen av myndighetsgemensamma kostnader sker månadsvis för att löpande ge en korrekt fördelning mellan anslagen. Slutlig fördelning sker i samband med årsbokslutet.

Fördelning av myndighetens gemensamma kostnader (tkr)

Verksamhetsgren	ÅR	EFF	IU	NR	Totalt
Verksamhetens egna kostnader	86 654	88 465	41 477	11 169	227 765
Verksamhetens del av gemensamma kostnader	73 306	64 834	10 337	5 981	154 458
Summa per verksamhetsgren	159 960	153 299	51 814	17 150	382 223
Andel av myndighetens nettokostnader	38 %	39 %	18 %	5 %	–
Andel av myndighetens gemensamma kostnader	47 %	42 %	7 %	4 %	–

Av de gemensamma kostnaderna 2019 belastade 10,3 miljoner kronor anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, vilket är en ökning med 0,1 miljoner kronor jämfört med 2018. För 2019 uppgår det internationella utvecklingssamarbetets gemensamma kostnader till 20 procent av verksamhetsgrenens totala kostnader och 7 procent av myndighetens totala gemensamma kostnader.

Värderingsprinciper*Anläggningstillgångar*

Tillgångar med en bedömd ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst 20 000 kronor redovisas som anläggningstillgångar. Förbättringsutgifter på annans fastighet aktiveras om anskaffningsvärdet för ny-, till- och ombyggnader uppgår till minst 100 000 kronor. Balanserade utgifter för utveckling aktiveras om anskaffningsvärdet uppgår till minst 300 000 kronor. I anläggningstillgångarna ingår ett konstverk som Riksrevisionen fick från Statens konstråd 2008.

Anläggningstillgångarna skrivs av linjärt över tillgångarnas bedömda ekonomiska livslängd.

Tillämpade avskrivningstider:

- balanserade utgifter för utveckling 3–5 år
- rättigheter och andra immateriella tillgångar 3–5 år
- förbättringsutgifter på annans fastighet 3–6 år
- maskiner, inventarier, installationer m.m. 3–7 år

Fordringar och skulder

Fordringarna har tagits upp till de belopp med vilka de beräknas inflyta. Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Fordringar och skulder i utländsk valuta har tagits upp till balansdagens kurs.

Brytdag

Av 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring framgår att alla myndigheter ska tillämpa en så kallad brytdag när den löpande bokföringen för perioden ska avslutas. Brytdagen för räkenskapsåret 2019 inföll den 3 januari 2020. Efter brytdagen tillförs räkenskaperna främst bokslutstransaktioner som bland annat innefattar periodavgränsningsposter. Som periodavgränsningspost bokförs förutbetalda kostnader, upplupna intäkter, upplupna kostnader och förutbetalda intäkter vars belopp överstiger 50 000 kronor.

Avsättningar

Riksrevisionen har gjort avsättningar för avtalade pensioner till personal som har beviljats delpension och chefpension. Avsättningar har även gjorts för lokala omställningsmedel enligt lokalt avtal mellan Riksrevisionen och personalorganisationerna.

Sedan 2018 bokförs effekten av den försäkringstekniska omvärderingen av chefpensioner direkt mot myndighetskapital i enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till 4 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Noter

(tkr)

Resultaträkning

Not 1	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2019	2018
	Intäkter av uppdragsverksamhet	226	261
	Intäkter enligt 6 kap. 2 § BEA-lagen	178	8
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	562	110
	Summa	966	379

Kostnaderna som är hänförliga till uppdragsverksamheten redovisas i resultatredovisningens tabell 8 – Avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet.

Not 2	Finansiella intäkter	2019	2018
	Ränteintäkter Riksgäldskontoret ¹⁾	19	41
	Kursvinster	14	36
	Övriga finansiella intäkter	1	1
	Summa	34	78

1) Avser ränteintäkter på lån i Riksgäldskontoret med anledning av det rådande ränteläget med negativ räntesats.

Not 3	Kostnader för personal	2019	2018
	Lönekostnader exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-179 550	-176 534
	Arvode till råd och ej anställd personal exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-2 128	-1 877
	Summa lönekostnader	-181 678	-178 411
	Arbetsgivaravgifter, pensionspremier, andra avgifter enligt lag och avtal samt övriga personalkostnader	-111 514	-107 452
	Summa	-293 192	-285 863

Kostnaderna för personal har ökat med 7 329 tkr jämfört med 2018. Skillnaden mellan åren beror i huvudsak på ökade lönekostnader med 3 267 tkr och ökade premiekostnader för avtalsförsäkringar med 5 168 tkr samt minskade övriga personalkostnader med 1 215 tkr.

Not 4	Övriga driftkostnader	2019	2018
	Summa	-51 814	-59 375

Övriga driftkostnader har minskat med 7 561 tkr jämfört med 2018. Skillnaden mellan åren beror i huvudsak dels på minskade kostnader för köp av tjänster inklusive konsulter med cirka 5 700 tkr, dels på minskade kostnader för korttidsinvesteringar avseende arbetsplatsrelaterad it-utrustning med cirka 2 600 tkr.

Not 5	Finansiella kostnader	2019	2018
	Räntekostnader Riksgäldskontoret ¹⁾	-74	-158
	Övriga räntekostnader	-6	-4
	Kursförluster	-91	-103
	Övriga finansiella kostnader	-21	-32
	Summa	-192	-297

1) Avser behållningen på räntekontot i Riksgäldskontoret med anledning av det rådande ränteläget med negativ räntesats.

Not 6	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2019	2018
	Offentligrättslig verksamhet		
	Inkomsttitel 2558. Intäkter av avgifter för årlig revision enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.	153 456	154 691
	Summa	153 456	154 691

Kostnaderna som är hänförliga till uppdragsverksamheten redovisas i resultatredovisningens tabell 7 – Avgiftsområde Årlig revision.

Not 7	Lämnade bidrag	2019	2018
	Projekt inom det internationella utvecklingssamarbetet:		
	AFROSAI-E	-5 461	-5 391
	Kosovo	-370	-303
	Regionalt västra Balkan	-225	-456
	Zimbabwe	-15	-187
	Övrigt	-13	0
	Summa	-6 084	-6 337

Not 8	Årets kapitalförändring	2019	2018
	Avgiftsfinansierad verksamhet		
	– Internationella uppdrag	34	55
	– Avgiftsbelagd årlig revision	–134	0
	Anslagsfinansierad verksamhet		
	– Periodiseringsdifferens	246	967
	Summa	146	1 022

Kapitalförändringen avseende den avgiftsfinansierade verksamheten visar dels ett överskott i den internationella uppdragsverksamheten, dels ett underskott för avgiftsbelagd årlig revision. Underskottet avser nyttjande av tidigare balanserad kapitalförändring avseende avgiftsbelagd årlig revision från 2003 för delfinansiering av en översyn av grundutbildningen för årlig revision (se även not 16 – Myndighetskapital). Kapitalförändringen avseende den anslagsfinansierade verksamheten utgörs av en periodiseringsdifferens mellan de kostnader som Riksrevisionen redovisar och de utgifter som avräknats statsbudgeten. Periodiseringsdifferensen avser årets förändring (exklusive effekten av den försäkringstekniska omvärderingen) av avsättning till tidigare riksrevisorers chefspensioner som redovisas utgiftsmässigt sedan 2015 enligt riksdagsskrivelse 2013/14:298. Effekten av den försäkringstekniska omvärderingen redovisas sedan 2018 direkt mot myndighetskapital.

Balansräkning

Not 9	Balanserade utgifter för utveckling	2019	2018
	<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	20 191	17 444
	Årets anskaffningar	0	2 747
	<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	20 191	20 191
	<i>Ingående ackumulerade avskrivningar</i>	–17 537	–17 444
	Årets avskrivningar	–505	–93
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	–18 042	–17 537
	Bokfört värde	2 149	2 654
Not 10	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2019	2018
	<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	7 395	7 395
	Årets anskaffningar	–45	0
	Årets utrangeringar	–3 005	0
	<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	4 345	7 395
	<i>Ingående ackumulerade avskrivningar</i>	–5 903	–5 031
	Årets avskrivningar	–803	–872
	Årets utrangeringar	2 943	0
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	–3 763	–5 903
	Bokfört värde	582	1 492

Not 11	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2019	2018
	<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	16 335	16 335
	<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	16 335	16 335
	<i>Ingående ackumulerade avskrivningar</i>	-16 260	-16 194
	Årets avskrivningar	-60	-66
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	-16 320	-16 260
	Bokfört värde	15	75
Not 12	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2019	2018
	<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	31 982	31 036
	Årets anskaffning	358	1 333
	Årets utrangeringar	-1 778	-387
	<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	30 562	31 982
	<i>Ingående ackumulerade avskrivningar</i>	-26 461	-24 408
	Årets avskrivningar	-2 215	-2 163
	Årets utrangeringar	1 772	110
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	-26 904	-26 461
	Bokfört värde	3 658	5 521
Not 13	Övriga kortfristiga fordringar	2019	2018
	Uppbördsfordringar	501	648
	Övriga kortfristiga fordringar	29	17
	Summa	530	665
Not 14	Periodavgränsningsposter	2019	2018
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	6 682	6 248
	Övriga förutbetalda kostnader	3 011	3 582
	Summa förutbetalda kostnader	9 693	9 830
	Övriga upplupna intäkter		
	Upplupna intäkter årlig revision	12 974	15 379
	Summa övriga upplupna intäkter	12 974	15 379
	Summa	22 667	25 209
Not 15	Avräkning med statsverket	2019	2018
	Uppbörd		
	<i>Ingående balans</i>	-48 052	-32 727
	Redovisat mot inkomsttitel	-153 456	-154 691
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	157 015	139 366
	<i>Skulder avseende uppbörd</i>	-44 493	-48 052

Anslag i räntebärande flöde

<i>Ingående balans</i>	1 072	-2 129
Redovisat mot anslag	382 369	382 938
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-382 720	-379 737
<i>Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde</i>	721	1 072
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
<i>Ingående balans</i>	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	158 537	140 308
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-1 522	-942
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	-157 015	-139 366
<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto</i>	0	0
Summa	-43 772	-46 980

Not 16	Myndighetskapital				
	Statskapital ¹⁾	Balanserad kapitalförändring av avgiftsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
<i>Utgående balans 2018</i>	35	751	-1 211	1 022	597
<i>Ingående balans 2019</i>	35	751	-1 211	1 022	597
Föregående års kapitalförändring	0	55	967	-1 022	0
Övrig förändring ²⁾	0	2	-2	0	0
Årets kapitalförändring ³⁾	0	0	0	146	146
Summa årets förändring	0	57	965	-876	146
<i>Utgående balans 2019</i>	35	808	-246	146	743

¹⁾ Avser konst som under 2008 överfördes från Statens konstråd.

²⁾ Avser korrigering av differens mellan balanserad kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet och balanserad kapitalförändring anslagsfinansierad verksamhet från tidigare år.

³⁾ I årets kapitalförändring ingår ett belopp om -134 tkr avseende underskott för avgiftsbelagd årlig revision. Underskottet avser nyttjande av tidigare balanserad kapitalförändring avseende avgiftsbelagd årlig revision från 2003 för delfinansiering av en översyn av grundutbildningen för årlig revision. Efter reglering 2020 mellan kapitalförändring enligt resultaträkningen och balanserad kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet återstår 0 tkr avseende balanserad kapitalförändring för avgiftsbelagd årlig revision från 2003 (se även not 8 – Årets kapitalförändring).

Not 17	Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	2019	2018
	<i>Ingående avsättning</i>	1 067	2 295
	Årets pensionskostnad	-153	157
	Årets pensionsutbetalningar	-452	-1 385
	Summa utgående avsättning	462	1 067

I 2019 års utgående avsättning för pensioner ingår pensionskostnader för tidigare riksrevisorers chefspension med 0 tkr (246 tkr). Avsättningen redovisas utgiftsmässigt, det vill säga avräknas mot anslag vid utbetalning. Avsättning har gjorts enligt god redovisningssed utifrån kända framtida utbetalningar per den 31 december 2019 för hela perioden tills riksrevisorerna uppnår ålderspensionsåldern 65 år. Riksrevisionens avsättning för tidigare riksrevisorers chefspension kan högst uppgå till 2 089 tkr (3 808 tkr) om den nuvarande anställningen hos annan arbetsgivare upphör. Avsättningen omprövas vid ändrade förhållanden och i samband med årsbokslut. 308 tkr av årets pensioner bedöms regleras nästa år, varav 0 tkr som avser tidigare riksrevisorers chefspension kommer att belasta anslaget.

Not 18	Övriga avsättningar	2019	2018
	Lokala omställningsmedel		
	<i>Ingående avsättning</i>	1 172	912
	Årets förändring	-842	260
	Utgående avsättning ¹⁾	330	1 172
	Uppsagd personal		
	<i>Ingående avsättning</i>	0	0
	Årets förändring	753	0
	Utgående avsättning ²⁾	753	0
	Summa utgående avsättningar	1 083	1 172

¹⁾ Varav 300 tkr beräknas regleras under 2020.

²⁾ Varav 753 tkr beräknas regleras under 2020.

Not 19	Lån i Riksgäldskontoret	2019	2018
	<i>Ingående skuld</i>	6 483	7 956
	Årets nya lån	3 966	1 907
	Årets amorteringar	-3 809	-3 380
	Utgående skuld	6 640	6 483
	Beviljad låneram	15 000	15 000

Not 20	Övriga kortfristiga skulder	2019	2018
	Personalens källskatt	5 244	4 943
	Övriga kortfristiga skulder	1	78
	<i>Summa</i>	5 245	5 021
Not 21	Periodavgränsningsposter	2019	2018
	Upplupna kostnader		
	Semester- och löneskuld inklusive avgifter	17 474	19 802
	Övriga upplupna kostnader	1 406	1 028
	<i>Summa</i>	18 880	20 830

Uppgifter om ledande befattningshavare

Riksrevisionen ska uppge vilka uppdrag dessa personer haft som styrelse- eller rådsledamöter i andra statliga myndigheter och uppdrag som styrelseledamöter i aktiebolag (utredningsuppdrag i myndighetsform ingår inte i sammanställningen). Myndigheten ska även redovisa de skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som betalades ut till dessa personer under räkenskapsåret, samt de framtida åtaganden som har avtalats för var och en.

Under 2019 ersattes Riksrevisionens parlamentariska råd av riksdagens råd för Riksrevisionen. Nedan redovisas därför uppgifter för båda råden.

Uppgifter om andra uppdrag för ledande befattningshavare

RIKSREVISORER

Stefan Lundgren	–
Helena Lindberg	–

Uppgifter om andra uppdrag under 2019 för ledamöter och suppleanter i riksdagens råd för Riksrevisionen (sedan 2019-04-01)

Ingemar Nilsson	Ledamot av styrelsen för Riksbankens Jubileumsfond
	Ledamot av styrelsen för Norrlandsfonden Vidare
	Ledamot av Stadsbacken AB
	Ordförande i Tidnings AB Nya Norrland-Dagbladet
Jan Ericson	Huvudman för Sparbanksstiftelsen Sjuhärad
	Vice ordförande för Moderaterna i Marks kommun
Anna Sibinska	Ordförande för Regionteater Väst AB
	Ledamot i Göteborgs Tekniska College (GTC)
Bengt Eliasson (till 2019-11-21)	Ledamot i insynsrådet för Myndigheten för delaktighet
	Ledamot i Gentekniknämnden
	Ledamot i Presstödsnämnden
	Ledamot i BRF Björnrike Fjällviste
Tina Acketoft (från 2019-11-21)	Ersättare i Gentekniknämnden

Jakob Forssmed	–
Mia Sydow Mölleby	–
Sofia Nilsson	Ledamot i insynsrådet för Inspektionen för vård och omsorg (IVO) Ledamot i Statens medicinsk-etiska råd (Smer) Ledamot i den parlamentariska referensgruppen för ”framtidens socialtjänst”
Sven-Olof Sällström	–
Tuve Skånberg	–
Johan Pehrson	Ledamot i polisens nationella insynsråd Ledamot i Mandel AB Ledamot i Tryckfrihet i Stockholm Tryckeri Aktiebolag
Linda Ylivainio	–
Marta Obminska	Ledamot i Datainspektionens insynsråd
Ida Gabrielsson	–
Fredrik Lindahl	–
Ida Karkiainen	Ledamot i insynsrådet för Länsstyrelsen Norrbotten
Karolina Skog	–

Uppgifter om andra uppdrag under 2019 för ledamöter i Riksrevisionens parlamentariska råd (till och med 2019-03-31), utöver de ledamöter som även ingår i riksdagens råd för Riksrevisionen.

Jörgen Hellman	Ordförande i AB Vänersborgsbostäder Styrelseledamot i Kombispiel Styrelseledamot i Nordic Lottery
David Lång	–
Solveig Zander	Ledamot i insynsrådet för Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) Ledamot i insynsrådet för Länsstyrelsen i Uppsala

Ersättningar och förmåner som betalades ut under 2019 (kronor)

RIKSREVISORER

Stefan Lundgren	1 847 226
Helena Lindberg	1 745 630

LEDAMÖTER OCH SUPPLEANTER I RIKSDAGENS RÅD FÖR
RIKSREVISIONEN

Ingemar Nilsson, ordförande	60 210
Jan Ericson, vice ordförande	60 566
Anna Sibinska	16 056
Bengt Eliasson, till 2019-11-21	15 068
Tina Acketoft, från 2019-11-21	1 338
Jakob Forssmed	16 406
Mia Sydow Mölleby	16 406
Sofia Nilsson	12 042
Sven-Olof Sällström	12 042
Tuve Skånberg	6 021
Johan Pehrson	6 021
Linda Ylivainio	6 021
Marta Obminska	6 021
Ida Gabrielsson	6 021
Fredrik Lindahl	6 021
Ida Karkiainen	6 021
Karolina Skog	–

LEDAMÖTER I RIKSREVISIONENS PARLAMENTARISKA RÅD,
UTÖVER DE LEDAMÖTER SOM ÄVEN INGÅTT I RIKSDAGENS RÅD
FÖR RIKSREVISIONEN

Jörgen Hellman, ordförande	20 420
David Lång	4 364
Solveig Zander	4 364

BILAGA

Publicerade granskningsrapporter 2019 per utskott och inriktning²⁹

Utskott	Granskningsrapport
Arbetsmarknadsutskottet	Diskrimineringslagens krav på lönekartläggning – ett trubbigt verktyg för att minska löneskillnader mellan könen (RiR 2019:16) <i>(3E: måluppfyllelse)</i>
	Arbetsförmedlingens matchningsarbete – svag kunskapsbas och brister i styrningen (RiR 2019:18) <i>(3E: måluppfyllelse, resursutnyttjande)</i>
	Stöd till start av näringsverksamhet – långsiktiga effekter och Arbetsförmedlingens arbetssätt (RiR 2019:27) <i>(3E: hushållning, måluppfyllelse)</i>
Civilutskottet	Stödet till kommuner för ökat bostadsbyggande (RiR 2019:20) <i>(3E: måluppfyllelse samt resursutnyttjande)</i>
	Stöd till renovering och energieffektivisering – en riktad satsning till vissa bostadsområden (RiR 2019:25) <i>(3E: måluppfyllelse, resursutnyttjande)</i>
Finansutskottet	Att planera för framtiden – statens arbete med scenarier inom miljö-, energi-, trafik- och bostadspolitiken (RiR 2019:4). Berör flera utskott. <i>(3E: hushållning, resursutnyttjande)</i>
	Köp på saklig grund – myndigheters skydd mot förtroendeskadliga närståendetransaktioner (RiR 2019:8) <i>(3E: hushållning)</i>
	Enklare att starta företag – statliga insatser för en digital process (RiR 2019:14) <i>(3E: måluppfyllelse)</i>
	Föråldrade it-system i staten – hinder för en effektiv digitalisering (RiR 2019:28) <i>(3E: resursutnyttjande)</i>
	Det kommunala utjämningsystemet – behov av mer utjämning och bättre förvaltning (RiR 2019:29) <i>(3E: måluppfyllelse)</i>
	Konsumentskyddet på det finansiella området – förutsättningar och statlig tillsyn (RiR 2019:32) <i>(3E: måluppfyllelse, resursutnyttjande)</i>

²⁹ Granskningens inriktning (3E) som effektivitetsrevisionen huvudsakligen ska utgå från enligt lagen om statlig revision: hushållning, resursutnyttjande och måluppfyllelse (en granskning kan innehålla flera inriktningar).

	Nationalräkenskaperna – en stabilare grund för finanspolitiken (RiR 2019:34) (3E: måluppfyllelse)
	Tillämpningen av det finanspolitiska ramverket (RiR 2019:38) (3E: måluppfyllelse)
Försvarsutskottet	Om det värsta skulle hända – statens arbete för att förhindra och hantera kärntekniska olyckor (RiR 2019:30) (3E: måluppfyllelse)
Justitieutskottet	Myndighetsgemensamt arbete mot organiserad brottslighet – brister i styrning och uppföljning (RiR 2019:11) (3E: måluppfyllelse)
	Styrningen av rättskedjan (RiR 2019:15) (3E: resursutnyttjande)
Konstitutionsutskottet	Vanans makt – regeringens styrning av länsstyrelserna (RiR 2019:2) (3E: resursutnyttjande)
	Valförfarandet – valhemlighet, träffsäkerhet och godtagbar tid (RiR 2019:35) (3E: måluppfyllelse, resursutnyttjande)
Kulturutskottet	Bevara samlingarna – säkerhetsarbetet i de statliga centralmuseernas samlingsförvaltning (RiR 2019:5) (3E: måluppfyllelse)
	Konsten att styra – regeringens styrning av kulturområdets institutioner (RiR 2019:10) (3E: måluppfyllelse)
	Fri entré till statliga museer (RiR 2019:39) (3E: måluppfyllelse)
Miljö- och jordbruksutskottet	Klimatklivet – stöd till lokala klimatinvesteringar (RiR 2019:1) (3E: hushållning, måluppfyllelse, resursutnyttjande)
Näringsutskottet	Regionala exportcentrum – en del av Sveriges exportstrategi (RiR 2019:3) (3E: hushållning, måluppfyllelse, resursutnyttjande)
	Jämställdhet i Almis låneverksamhet – otydlig styrning och återsrapportering (RiR 2019:7) (3E: måluppfyllelse, resursutnyttjande)
	Konkurrensverkets tillsyn – förutsättningar för effektivt resursutnyttjande (RiR 2019:26) (3E: resursutnyttjande)
	Svenska skeppshypotekskassan (RiR 2019:36) (3E: måluppfyllelse, resursutnyttjande)
Skatteutskottet	Tullverkets kontroll – en träffsaker verksamhet? (RiR 2019:12) (3E: hushållning, resursutnyttjande)

Socialförsäkringsutskottet	<p>Trångboddhet – konsekvenser för hälsa och skolresultat (RiR 2019:9) (3E: hushållning, resursutnyttjande)</p> <p>Jämställd sjukfrånvaro – bedöms män och kvinnor likvärdigt i sjukskrivningsprocessen? (RiR 2019:19) (3E: måluppfyllelse, resursutnyttjande)</p> <p>Mörkertalet inom bostadstillägget (RiR 2019:22) (3E: måluppfyllelse)</p>
Socialutskottet	<p>Ej verkställda beslut – rapporteringsskyldighet och särskild avgift i SoL och LSS (RiR 2019:23) (3E: resursutnyttjande)</p> <p>Inspektionen för vård och omsorg – en tillsynsverksamhet med förhinder (RiR 2019:33) (3E: måluppfyllelse, resursutnyttjande)</p>
Trafikutskottet	<p>Drift och underhåll av statliga vägar – betydligt dyrare än avtalat (RiR 2019:24) (3E: hushållning)</p> <p>Att tänka efter före – statens planering av höghastighetsjärnväg (RiR 2019:31) (3E: måluppfyllelse, resursutnyttjande)</p>
Utbildningsutskottet	<p>Skolinspektionens uppföljning av brister i skolor – ett viktigt arbete som kan förbättras (RiR 2019:6) (3E: måluppfyllelse, resursutnyttjande)</p> <p>Grundsärskolans kunskapsuppdag – styrning, stöd och uppföljning (RiR 2019:13) (3E: måluppfyllelse)</p> <p>Resurseffektivitet och produktivitet vid Sveriges lärosäten i nordisk jämförelse (RiR 2019:21) (3E: resursutnyttjande)</p> <p>Undantag från skolplikten (RiR 2019:37) (3E: måluppfyllelse)</p>
Utrikesutskottet	<p>Sidas humanitära bistånd och långsiktiga utvecklingssamarbete – förutsättningar för samverkan (RiR 2019:17) (3E: resursutnyttjande)</p>
